

SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital strateegia aastateks 2014 -2020 ning tulemuste hindamine

SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital (KÜSK) põhikirjaliseks eesmärgiks on aidata kaasa Eesti avalikes huvides tegutsevate mittetulundusühingute ja sihtasutuste suutlikkuse suurendamisele kodanikuühiskonna arendamisel ning kodanikuaktiivsust soodustava keskkonna kujundamisel. KÜSK strateegia aluseks on Riigikogus 12. detsembril 2002.a. heaks kiidetud Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsioon.

KÜSK missioon:

Panustades vabaihenduste arengusse tugevdame kodanikuühiskonda.

KÜSK visioon:

Eestis on elujõuline kodanikuühiskond ja KÜSK on 2020. aastal vabaihenduste arengu tõhus toetus-, arendus- ja tugikeskus.

SIHTRÜHMAD

KÜSK peamisteks sihtrühmadeks on avalikes huvides tegutsevad vabaihendused ning nende tegevust soodustavad isikud ja organisatsioonid.

VÄÄRTUSED JA PÕHIMÕTTED

KÜSK lähtub EKAK väärtustest ja põhimõtetest ning Eesti kodanikuühenduste eetikakoodeksist. KÜSK tegevus tugineb ennekõike järgmistele väärtustele ja põhimõtetele:

Ausus ja läbipaistvus. Aus käitumine tagab usaldusväarsuse ja on võrdse partnerluse aluseks. Avalikes huvides tegutsemine tähendab nii kodanikuühendustele kui KÜSK-ile vastutustunnet, teavitamis-, suhtlemis- ja aruandlusvalmidust ja -kohustust oma tegevuse ja vahendite kasutamise kohta.

Kaasamine ja koostöö. Tulemuslik tegevus on saavutatav huvitatud osaliste teavitamise ning võimalikult paljude kaasahaaramise ja nende seisukohtade kuulamise, erihuvide arvestamise ja väärtushoiakute austamise kaudu.

Kompetentsus ja professionaalsus. Asjatundlikkus, teadmiste ja oskuste pidev täiendamine, nende rakendamine ning nõudlikkus enda kui ka partnerite suhtes võimaldab saavutada parimaid tulemusi.

Uuenduslikkus ja ajakohasus. Ühiskonnas soovitud muutusi ja mõju saavutame, kui esile kerkinud uutele arengutele, väljakutsetele ja vajadustele reageerime kiirelt ja paindlikult.

Erapooletus, poliitiline sõltumatus ja huvide konfliktist hoidumine. Erapooletuse tagab lähtumine võrdse kohtlemise põhimõtetest ning rahvusvaheliselt tunnustatud heast tavast, hoidumine kildkondlike, ametkondlike ja poliitiliste huvide eelistamisest. KÜSK-iga seotud isik välistab oma töökohustuste raames otsuse tegemise, mis mõjutab oluliselt tema enda, lähisugulaste või hõimlaste või nendega seotud juriidiliste isikute majandushuve ning hoidub tegevustest, mis ei ole kooskõlas KÜSK väärtuste, missiooni ja eesmärkidega.

STRATEEGILISED EESMÄRGID

Uuringu „Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis“, Tallinna Ülikooli kodanikuühiskonna uurimis- ja arenduskeskus (KUAK), 2010.a. ja USA arengukoostöö agentuuri (USAID) iga-aastase

vabaihenduste elujõulisuse analüüsiraporti tulemustest lähtuvalt ning KÜSK põhikirjalise eesmärgi saavutamiseks peab KÜSK oluliseks jätkata ka järgneval perioodil tegevusi vabaihenduste võimekuse suurendamiseks. Kõrvuti projektitoetuste taotlusvoorude korraldamisega näeb sihtgrupp vajadust suurendada kodanikuühiskonna ja vabaihenduste arengut toetavate arendus- ja tugitegevuste osakaalu. KÜSK seab perioodiks 2014 – 2020 järgmised strateegilised eesmärgid:

Eesmärk 1. Vabaihendused on võimekad ja tegutsevad tõhusalt.

KÜSK mõjutab vabaihenduste valmisolekut tegutseda ja annab selle realiseerimiseks toetust erinevate vabaihenduste vajadustest tulenevate tegutsemisvõimekuste arendamiseks.

KÜSK käsitleb vabaihenduste tegevusvõimekustena sihiseadmise, juhtimise, inimeste ja materiaalsete ressursside kaasamise ja planeerimise, koostöö-, partnerlus-, suhtlemisvõimekuse ning teisi organisatsiooni võimekusi, mis on vajalikud ja olulised vabaihingute eesmärkide saavutamiseks.

KÜSK suunab vabaihendusi tegutsema tõhusalt - eesmärkide ja tulemuste saavutamist ressursse säästvalt ja parimal võimalikul viisil.

Eesmärk 2. Kodanikuühiskonna ja vabaihenduste areng on toetatud sihtgrupi vajadustest lähtuva soodsa tegevuskeskkonna kujundamisele kaasaaitamisega ning arendus- ja tugitegevustega.

KÜSK keskendub ennekõike vabaihenduste teadlikkuse, teadmiste ja oskuste arendamisele ning nende jaoks parema majandusliku, tehnoloogilise ja kommunikatsioonikeskkonna kujundamisele kaasaaitamisele.

Eesmärkide tasandil ei ole KÜSK otsest mõju võimalik mõõta ega hinnata, kuna kõik muutused tulenevad paljude erinevate mõjutajate koosmõjust.

KÜSK analüüsib ühismõjude trende uuringu „Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis“, KUAK, ja USAID iga-aastase vabaihenduste elujõulisuse analüüsiraporti ning teiste valdkonna uuringute ja analüüside abil.

TEGEVUSED EESMÄRKIDE SAAVUTAMISEKS

Eesmärkide saavutamiseks tegevuste kavandamisel lähtub KÜSK

- **riiklikest arengukavadest.** KÜSK sidustab oma tegevuse kodanikuühiskonna arengukava ja teiste asjakohaste riiklike arengukavadega. Vajadusel uute ja/või täiendatud riiklike arengukavade vastuvõtmisel korrigeeritakse KÜSK strateegiat.
- **vajaduste hindamisest.** KÜSK arvestab oma tegevuses uuringute ja analüüside tulemusi ning sihtgruppi kaasates esiletoodud kodanikuühiskonna ja –ühenduste arenguvajadusi.
- **ühiskondliku mõju taotlusest.** KÜSK püüdleb toetustegevuse kaudu suurendada vabaihenduste teadlikku tegutsemist ühiskonnas muutuste saavutamisel.

Strateegiliste eesmärkide saavutamiseks hindab KÜSK oma tegevust tulemusindikaatorite abil. Toetatud projektide tulemusi ja mõju hinnatakse toetust saanud ühenduste aruannete ja järelaruannete ning taotlusvoorude tulemusi kokkuvõtivate seminaride abil. KÜSK toetatud ja korraldatud ürituste tulemusi ja mõju hinnatakse nende aruannete ja osalejate tagasisidelehtede abil.

KÜSK hoidub riigi valdkondlike strateegiate ja tegevuskavade eluviimiseks rakendatud teiste rahastamisinstrumentide dubleerimisest.

KÜSK strateegiliste eesmärkide saavutamiseks toetab KÜSK vabaihendusi ja korraldab tegevusi järgmistes tegevusvaldkondades:

TEGEVUSVALDKOND 1. Taotlusvoorude korraldamine.

Tegevusi viiakse ellu taotlusvoorude korraldamise kaudu, kus vabauhendustel on võimalik taotleda toetust erinevate võimekuste arendamiseks teadlikuks ja sihipäraseks tegutsemiseks oma eesmärkide saavutamisel. Taotlusvoorude kaudu toetatakse taotleja eneseanalüüsi tulemusel selgunud arenguvajadusi, mis tagavad neile arenguhüppe või suunatakse need mõne konkreetse võimekuse arendamisele.

Korraldatavate taotlusvoorude täpsemad tingimused kehtestab KÜSK nõukogu vähemalt kaks kuud enne taotlusvooru avamist.

Taotlusvoorude tulemuslikkuse hindamiseks analüüsib KÜSK vabauhenduste arengut nii kvantitatiivselt mõõdetavate tulemusindikaatorite abil kui ka vabauhenduste endi hinnangutele toetudes.

Üldised tulemusindikaatorid:

- liikmete arv;
- liikmetelt saadud tasud (sh liikmemaksud);
- saadud toetused (sh projekti- ja tegevustoetused);
- saadud annetused;
- muud tulud (sh müügitulu);
- tööjõukulud;
- töölepinguliste töötajate arv;
- alaliselt tegutsevate vabatahtlike (püsivabatahtlike) arv.

Erinevate üldiste tulemusindikaatorite rakendamise otsustab KÜSK lähtudes taotlusvooru olemusest.

Spetsiifilised tulemusindikaatorid:

- määratakse taotlusvooru tingimustes lähtuvalt iga korraldatava taotlusvooru eesmärgist.

Hinnangu andmiseks võrdleme näitajate muutumist ajas: taotlemise hetkel, projekti lõpul ning kaks aastat peale projektiperioodi lõppu.

Tulemusi hindame:

- taotlusvoorude lõpuseminaridel kokkuvõtete ja jagatavate kogemuste analüüsimise abil;
- taotlusvoorude tingimustest lähtuvate projekti aruandevormide ja taotlusvooru koondaruande abil;
- sise- ja rahandusministeeriumile esitatavates seire- ja tulemusaruannetes.

TEGEVUSVALDKOND 2. Kodanikuühiskonna ja vabauhenduste arengut edendavate tegevuste ning uuenduslike lahenduste rahastamine ja korraldamine.

Tegevusi viiakse ellu uudsete ideede ja lahenduste ning vabauhenduste tegevuskeskkonna arendamiseks korraldatavate konkursside ning vabauhenduste arengut toetavate tugitegevuste kaudu. Konkursside tingimused ja/või lähteülesanded kehtestab ja tugitegevuste läbiviimiseks vajalikud ressursid otsustab KÜSK nõukogu.

Tulemusi hindame:

- toetatud uudsete ideede ja uuenduslike lahenduste projektide tulemuste analüüsimise ning nende rakendatuse ja jätkusuutlikkuse analüüsi abil;
- vabauhingute tegevuskeskkonna parandamiseks korraldatud uuringute rakendatuse analüüsi abil;
- toetatud ja korraldatud tugitegevuste aruannete ja osalejate tagasiside analüüsi abil.

TEGEVUSVALDKOND 3. Rahvusvahelise koostöö soodustamine

Tegevusi viiakse ellu kodanikuühiskonna edendamiseks antavate reisitoetuste konkursi ja vabauhendustele Euroopa Komisjoni või teiste välispartnerite toetuste omafinantseeringu osalise toetamise konkursi kaudu. Konkursside tingimused kehtestab KÜSK nõukogu.

Tulemusi reisitoetuste osas hindame:

- antud reisitoetuste tulemuste analüüsi abil.

Tulemusi Euroopa Komisjoni või teistelt välispartneritelt saadud toetuse omafinantseeringu osalise toetamise osas hindame:

- toetatud ühingute aruannete analüüsi abil;
- toetatud ühingute arvu ja tegevusvaldkonna analüüsi abil.

VARAD JA NENDE KASUTAMINE

KÜSK varad tekivad riigieelarvelistest, Euroopa Liidu institutsioonide ja teiste välispartnerite toetustest. Samuti on KÜSK valmis koostööks juriidiliste ja eraisikutega, et vahendada nende annetusi kodanikuühiskonna edendamiseks.

KÜSK varade kasutamise tegevusvaldkondade ja tegevuste rahastamiseks otsustab KÜSK nõukogu igaks järgnevas aastaks koostatava finantsplaaniga ja lepingu alusel vahendeid eraldava partneriga.

KÜSK areng ja tulemuslik tegevus tagatakse hallatavast ressursist kuni 15% eraldamisega halduskuludeks, mille mahu igal aastal otsustab KÜSK nõukogu.

ORGANISATSIOONI ARENG

KÜSK arengueeldusteks on:

- ühiskonnas toimunud muutustele ja sihtgrupi vajadustele kiire reageerimine;
- hea valitsemise põhimõtete ja oskusjuhtimise rakendamine;
- professionaalsete töötajate ja ekspertidega mehitamise ja nende motiveerimise poliitika;
- regulaarsed meeskonna koolitus- ja arenguüritused;
- täiendavate vahendite hankimine eesmärkide saavutamiseks.

Eesmärk. KÜSK on sihtgrupi poolt kõrgelt hinnatud vabauhendusi toetav ja sihtgrupi vajadustele vastavaid tugitegevusi osutav asutus.

KÜSK on kodanikuühiskonna ja vabauhenduste arenguvajadusi tajuv ja analüüsiv ning sihtgruppi kaasav, vabauhendusi ja nende tegevusvõimekust toetav ja neile vajalikke tugitegevusi võimaldav asutus.

Sihtgrupi ja ühiskonna arengutele vastavaks kiireks ja paindlikuks reageerimiseks KÜSK:

- analüüsib regulaarselt toetusteks vahendatava ressursi ning KÜSK abil vabauhendustele eraldatud riigivälise toetuse sisu ja mahtusid ja nende muutusi;
- rakendab vajadusel uusi tegevussuundi ja tegevusi ning taotleb täiendavaid ressursse.

KÜSKil on hea avalik maine ning sihtgrupp on rahul KÜSK tegevuse, töö- ja suhtlemiskultuuriga.

KÜSK töötajad on kodanikuühiskonna asjatundjad ja nende kompetentsus on rakendatud:

- taotlusvoorude ja teiste toetustegevuste tingimuste väljatöötamise ning toetatud projektide elluviimisele kaasaaitamiseks;
- vabauhenduste info-, teavitus- ja koolitustegevuse kaudu;
- valdkondlike arengudokumentide koostamise ja arendustegevuste läbiviimise nii riigiasutustes kui ka ekspertorganisatsioonides ning vabauhenduste rahastamise korraldamisel teiste rahastajate juures.

Hindame:

- sihtgrupi rahulolu toetuste andmise, taotluste menetlemise ja aruandlusega ning KÜSK töötajatega sihtgrupilt saadud tagasiside kaudu;
- riigieelarvelise ressursi mahu ja sisu muutuse kaudu ajas;
- vabaihendustele vahendatud riigivälise ressursi mahu muutuse kaudu ajas;
- riigivälise ressursi abil toetatud vabaihenduste ja projektide arvu kaudu, milles KÜSK omab rolli.

Hindame KÜSK töötajaid:

- asjatundlikkuse alusel, lähtudes KÜSK eesmärkidest ja tegevussuundadest;
- töö- ja suhtlemiskultuuri alusel, lähtudes sihtgrupi liikmetelt saadud tagasisidest;
- osalemise kaudu KÜSK korraldatud valdkonna arendus- ja teavitustegevuses;
- ekspertidena töötamist valdkondlikes töörühmades;
- hindamiseksperitidena töötamist teiste rahastajate juures.

***

KÜSK nõukogu analüüsib ja hindab regulaarselt kaks korda aastas KÜSK strateegia elluviimist:

- majandusaasta aruande läbiarutamisel ja kinnitamisel;
- KÜSK arenguseminaril igal suvel.

Nende arutelude tulemusel kavandab KÜSK iga-aastased tegevused eesmärkide saavutamiseks, organisatsiooni arenguks ning vajadusel algatab strateegia muutmise.